

Kolínske listy

Slovenský kresťanský občasník

August 2018

49

Po dlhšej chorobe — dve operácie (bedro a chrbtica) plus pokročilá polyneuropatia, ktorá ma robí málo pohyblivým — sa vraciam k svojmu iMacu aby som pokračoval v týchto listoch, akosi mojom testamente na pokračovanie. Ako obvykle, chcem venovať jednu úvahu, jeden článok, politickej situácii ako ju vidím dívajúc sa na svet iba cez internet (tu v Nemecku ešte necenzurovaný) a dva články katolíckym témam, jednej inšpirujúcej a jednej deprimujúcej. Najprv však jedna osobná poznámka.

Svoje písanky ako aj tieto *Kolínske listy* som raz charakterizoval (z mojej pozície večného emigranta) ako “stroskotancove flaše vhadzované do internetového mora v nádeji, že ich niekto vyloví, trebárz po mojej smrti, a usúdi, že sú zaujímavé a možno aj užitočné”. A teraz zisťujem, že už pred temer dvomi rokmi bola moja úvaha [Multikultúra: jej etnická \(národná\) a náboženská dimenzia](#) vylovená, dokonca dvakrát a bola jej daná publicita, aj keď iba okrajovej časti myšlienok tam vyjadrených.

Ide najprv o článok [Prečo islamský svet nenávidí kresťanskú civilizáciu](#), autor Štefan Markuš, kde je aj odvolávka na *Kolínske listy*. Celkom som neporozumel odpovedi ktorú autor ponúka — zrejme ju chce hľadať v kontexte Huntingtonovej [The Clash of Civilisations](#) — hoci mi polichotil tým, že ma nazval náboženským filozofom.

Druhého polichotenía sa mi dostalo vo svojráznom [Humanizmus nie je náboženstvo](#), autor Ján Parada, kde som nepriamo porovnávaný so známym americkým antropológom (podľa všetkého sekulárnym humanistom) [Cliffordom Geertzom](#) (1926-2006), spoluzakladateľom symbolickej antropológie:

Je žalosťné dozvedieť sa, že Clifford Geertz bol profesor sociálnych vied. Takých biednych profesorov si svet má vážiť? ... Virsik vydal svoje bludy už v roku 2006, a keby som si neprečítal článok na blogu denníka Pravda, tak by som ani nevedel o tomto náboženskom tárajovi. Nepoznám humanistov, ktorí by „zakopli“ o Virsika (venovali pozornosť tomuto tárajovi). Je mnoho bezvýznamných filozofov. Virsik k nim patrí.

Išlo o to, že v citovanom článku o multikultúre som sa odvolával na Geertzovu antropológickú definíciu náboženstva, keď som svetonázorovú orientáciu sekulárneho humanizmu nazval náboženstvom v rozšírenom (funkčnom) slova zmysle. [O tom či humanizmus možno či nemožno považovať za náboženstvo v širšom slova zmysle, a ak áno tak v akom, jestvujú aj [seriózne analýzy z pozície sekulárneho humanizmu](#).] Aj mnohé z mojich myšlienok o vzťahu sekulárneho humanizmu a kresťanstva pochádzajú práve z mojej korešpondencie s jedným austrálskym priateľom, humanistom-ateistom. Tak či tak, pán Parada je živým dôkazom toho, že aj medzi sekulárnymi humanistami sú zealoti a fanatici, podobne ako u vyznavačov klasických náboženstiev.

Európska únia pred politickým, hospodárskym a kultúrnym úskalím

Optimistickejšie by asi bolo bývalo napísať “na rozcestí” namiesto “pred úskalím”, no po Trumpovom pozitívnom stretnutí s Putinom, negatívnym s predstaviteľmi NATO, EÚ, atď, situácia, zdá sa, naznačuje, že to rozcestie má už EÚ za sebou a stojí teraz už iba pred úskalím, ak nie viac. Takisto sa zdá, že predstavitelia EÚ reagujú na Trumpovu iniciatívu podobne bezradne ako

kedysi predstavitelia komunistických európskych krajín po Gorbačovovej perestrojke a otvorenej zahraničnej politike. Je tu však aj iná interpretácia, totiž, že všetci vsadili na víťazstvo protežantky *Deep State*, *Hillary Clinton*, a veria, že *Deep State*, na ktorom sú psychologicky a možno i inak závislí, sa zasa ujme jednoznačne americkej politiky, buď zosadením Trumpa (tzv. *impeach-*

ment zatiaľ málo pravdepodobný) alebo po voľbách v roku 2020, a treba im iba vyčkať. Pravda, aj v tomto prípade je tu nebezpečenstvo, že pri toľkom vyčkávaní im “ujde (geopolitický) vlak”.

V *Kolínskych listoch* 47 z júna 2017 som písal, že Obama prišiel do Európy, “aby Merkel uistil, že sa navonok stáva vodkyňou ‘slobodného sveta’ namiesto pohorelej *Hillary Clinton*”. Vtedy aj autoritatívny pro-Deep State *Washington Post* [si myslel to isté](#), no po roku už píše, že [Merkel sa stáva najslabším článkom v európskom reťazci](#) a kritizuje vo veľkom nemeckú politiku.

Keď Američania svojou politikou šírenia liberálnej demokracie, často aj vojensky, rozbíjali všetko čo robilo život ako tak znesiteľným v Afganistane, Iraku, Sýrii, Líbyi, Ukrajine, Jemenu atď., tak sa politici EÚ iba prizerali a súhlasili. (Pravda, v prípade Iraku boli Nemci, Francúzi a iní — nie však napríklad Slováci a Česi — výnimkou). Teraz, keď Trump túto rozbíjačskú politiku akoby rozšíril aj na EÚ, keď bombardovaním, pravda zatiaľ iba svojimi vyhrážkami, rozbíja čo sa dá na vyše sedemdesiatročných transatlantických vzťahoch a závislostiach (ekonomických, politických, ale aj psychologických) tak by európski politici nemali byť prekvapení. Teraz však iba priznanie sa už nepomôže, to zdá sa že pomaly začínajú chápať.

Čo sa týka politicko-hospodárskej stránky úskalia pred ktorým EÚ stojí, tu by som sa ako laik iba odvolal na dva články v *Deutsche Wirtschafts Nachrichten* (DWN). Jeden pod titulom [Die EU im Endspiel](#) (EÚ vo finále), začína takto:

Európska únia sa musí osvedčiť na mnohých frontách súčasne: v obchodnej vojne s USA a Čínou, v globálnom súperení o trhy s novými technológiami, v geopolitickom rodeu okolo Sýrie a pri reorganizácii Blízkeho východu.

Doteraz sa štátom EÚ vždy podarilo vyriešiť krízy cez kompromis alebo vzájomnou dohodou (*deals*). Teraz sa ale popri vecných konfliktoch posunuli aj globálne určovatele.

EÚ zasiahli tieto tektonické premeny vo veľmi nepriaznivom čase: Únia je ako (politická) konštrukcia iba obmedzene jednaná schopná.

Úmysel EÚ aj po odchode Británie naďalej aj so zostavšími dvadsiatimi siedmimi tak fungovať ako predtým, je nerealistický: S Veľkou Britániou EÚ stráca nielen čistého platiteľa, ale aj významného hráča ako partnera, ktorý tvrdo obhajuje svoje

záujmy na globálnych finančných trhoch a bojiskách. Migračná kríza rozklad ešte viac prehĺbi.

Druhý článok v tom istom čísle DWN končí tiež nie optimisticky [Handelskrieg mit den USA: Der EU droht die Spaltung](#) (Obchodná vojna s USA: EÚ hrozí rozštiepenie):

Súčasný obchodný spor, mnohí hovoria o obchodnej vojne, je výsledkom protekcionistických tendencií presadzovaných nielen americkým prezidentom Donaldom Trumpom. Práve tu sa odrážajú aj mnohé individuálne záujmy jednotlivých európskych štátov. V skutočnosti sa USA a EÚ čoraz viac zapletajú v džungli predpisov a nariadení, ktoré iba zdánlivo prospievajú tej ktorej skupine, lebo v konečnom dôsledku škodia všetkým, postihnú každého. V tomto obchodno-politickom zmätku existuje nebezpečenstvo, že nacionalisti prídu s hlúpu myšlienkou, že by mohli lepšie uspieť svojou vlastnou politikou národného štátu a tým ohroziť colnú úniu EÚ. Voľný obchod, základ prosperity v USA, ako aj v Európe, je ohrozený.

Ja osobne považujem DWN za veľmi seriózne alternatívny zdroj politických a hospodárskych informácií, [aj keď si nemyslím, že otázku sebaurčenia jednotlivých členov EÚ možno redukovat' na jeho čiste ekonomický dopad]. Obávam sa, že pesimizmus ohľadne budúcich výhľadov EÚ, odrazený v týchto dvoch článkoch, nemožno už brat' na ľahkú váhu. Pravda, DWN nie sú jediní, ktorí nevidia budúcnosť EÚ, a Európy vôbec, v ružových farbách.

Pokiaľ ide o globálnu geopolitickú situáciu, myslím dosť objektívne, pravda z pozície amerického hegemonu, je podaná v článku [Realist World](#) (*Foreign Affairs*, 2.8.2018). Tu sa EÚ vôbec nespomína a Európa iba v porovnaní s Austráliou ako možná “korist” Číny:

Napríklad Austrália je bohatá a robustná liberálna demokracia s vysokým stupňom sociálnej solidarity a kľúčovým pilierom amerického poriadku, ktorá leží priamo v ceste čínskej expanzie. Vplyv a zasahovanie Pekingu v poslednej generácii stále rastú, a to aj ako prirodzený dôsledok vzájomnej hospodárskej závislosti, ale aj vďaka úmyselnej dlhodobej kampani zo strany Číny, prilákať Austráliu do finlandizácie dvadsiateho prvého storočia. Podobné procesy prebiehajú v celej Ázii a Európe, keďže Čína sa chystá vybudovať Veľkú Eurasiu so zameraním na Peking, dokonca odvrátiť Európu od atlantických zväzkov.

Ináč, kto ešte neverí, že s dnešnou Amerikou niečo nie je v poriadku, nech si prečíta tento [názor na Donalda Trumpa](#), ktorý formou pripomína ako sa o americkom prezidentovi písalo za

čias Stalina. Ibaže takto dnes nepíše moskovská *Pravda* ale *New York Times*. To len tak na okraj.

Tým by som prešiel ku kultúrnemu aspektu toho úskalí, ktorému EÚ musí čeliť, lebo sa tu cítim viac doma ako na politicko-hospodárskej scéne.

Ide tu vlastne o dve kultúrne úskalí na ktorých môže EÚ stroskotat:

(a) Historicky daná kultúrna rôznorodosť a samourčovací ambície tradičných európskych národov narážajúca na byrokratickú a ideologickú necitlivosť Bruselu;

(b) Nebezpečie, zatiaľ iba zdanlivo zažehnané, hufnej — nekontrolovanej, alebo kontrolovanej z prinútenia (porovnaj [Marakešská deklarácia](#)), pravdepodobne však nekontrolovateľnej — migrácie nevzdelaných, často [nevzdelateľných](#), prisťahovalcov z Blízkeho východu, Ázie a hlavne Afriky.

Nemeckí básnici Goethe a Schiller v zbierke epigramov *Xenien* (r. 1797) napísali:

Zur Nation euch zu bilden, ihr hoffet es, Deutsche, vergebens;
Bildet, ihr könnt es, dafür freier zu Menschen euch aus.¹

Toto mohlo byť radou Nemecku v osemnástom storočí. Ak tu však vymeníme *Deutsche* za *Europäer*, tak sa to stane aktuálnym aj dnes. Teda nie snahy o vznik akéhosi európskeho národa, pretlačované niektorými brusselskými činiteľmi, ale rešpekt pre kultúrne rôznorodú Európu národov. Kedysi tento rozdiel zdôrazňoval *Charles de Gaulle*, dnes je to predovšetkým maďarský *Viktor Orbán*. Tlak zhora, z centrál EÚ, je politický ale aj mediálny, a vyjadruje nepochopenie pre cestu k slobode a demokracii národov z bývalej sovietskej sféry, cestu ktorá nemusí vo všetkom ísť po líni transatlanticky pretlačovanej liberálnej demokracie.

Nie iba kresťania z týchto krajín, ale aj mnohí neverci (napríklad pracujúci v alternatívnych médiach) sa bránia gender ideológii, ktorá maže rozdiely medzi mužom a ženou nielen na úrovni spoločenskej a psychologickej ale aj biologickej a vidí v tom ideálne usporiadanie rodiny a spoločnosti. Nie som právnik, ale myslím necitlivým možno označiť aj nepochopenie pre špeciálnu cestu, ktorou ex-komunistické krajiny (Poľsko,

Maďarsko atď) musia prejsť než sa zbavia dozvukov minulosti, ktoré bránia ideálnemu oddeleniu zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci. A do tretice je tu samozrejme tlak zhora vo veci moslimských prisťahovalcov, čo možno najviac môže viesť k rozpadu EÚ.

Aj keď ľudia, ktorí nie sú schopní myšlienkovy opustiť svoj staroeurópsky chotár (nerád použijem otrepané slovo rasisti) reagujú na rôznu farbu pleti odrážajúcu cudziu kultúru prisťahovalcov, myslím toto je iba povrchný znak odlišnosti. Kresťanský migrant z Afriky má niečo, totiž svoje náboženstvo, na čo môže naväzovať tradičnú európsku kultúru, animista to nemá, ale nemá v svojom náboženstve ani nič čo by ho, aj keď v podvedomí, a priori stavalo proti nej. To posledné však, spolu s civilizačným poslaním, jestuje aspoň v podvedomí u moslima. Sú rôzne prognózy kedy a za akých predpokladov v Európe prevýši počet moslimov (praktizujúcich či nie) počet kresťanov (praktizujúcich či nie) a nevercov. Preto tí rozumnejší medzi moslimami počítajú s kultúrnym prevzatím Európy za desaťročia, možno celé storočie, zatiaľčo tí bojovnejší počítajú s kratším časovým obdobím.

V Nemecku sa Turci ekonomicky integrovali, no aj v tretej generácii sa mnohí cítia ako etnicky odlišní (tzv. *Deutschtürken*). Čo však s masami nezamestnateľných čiernych Afričanov s celými rodinami? Budú tvoriť uzavreté osady podobne ako to poznáme s Romami/cigánmi? A čo ešte tie masy mladých mužov bez rodín vo vojenskom veku?

Národy stredovýchodnej Európy, sú nielen citlivejšie na stratu svojprávnosti, ale keďže nemajú desaťročia skúseností s moslimskými menšinami dívajú sa aj na kultúrne nestráviteľné masy prisťahovalcov s väčšími obavami ako národy, ktoré mali desaťročia aby si zvykali na dve či tri generácie moslimov.

Keď sa im zo Západu vytýka, že sa bránia pred tým čo nepoznajú, to ako by tí u ktorých už začala záplava vytýkali tým, čo nie sú (ešte) zaplavení, že stavajú hrádze.

Alebo ešte aj toto. Toho kto je zaplavený alebo v nebezpečí byť zaplavený málo zaujímajú exhortácie o užitočnosti vody a ako by bez nej nebolo života. Podobne pre toho kto sa obáva kultúrneho šoku, ak nie horšieho, moslimskej záplavy,

¹ Nemci, márne sa snažíte sformovať ako národ;
Zato sa ale slobodnejšie môžete sformovať ako ľudia.

málo zaujímajú humanitárne či kresťanské exhortácie, že treba prijímať s otvorenou náručou moslimov, bez ohľadu na to ako sú motivovaní.

Voda je potrebná pre život, podobne kresťanské či humanitárne zásady. Avšak problém v oboch prípadoch nie je *kvalitatívny* ale *kvantitatívny*. Inými slovami, ako som písal i pred rokom, treba rozlišovať medzi Max Weberovou *etikou princípov* (Gesinnungsethik), ktorou sa riadi kazateľ, a *etikou zodpovednosti* (Verantwortungsethik), ktorou sa riadi, či mal by sa riadiť, politik.

Aj keby sa EÚ rozpadla, zostanú tu európske národy a štáty okolo ekonomicky najsilnejšieho Nemecka podobne ako po rozpade Sovietskeho zväzu zostalo Rusko a ostatné nástupnícke štáty ZSSR. Je taký rozpad želaný? Asi nie a to nielen z ekonomických dôvodov. Čo je teda želané? Všetci, ale dôležitejšia je otázka čo z toho je realistické. Ja som v minulých číslach *Kolínskych listov* sníval o zjednotenej Európe okolo štvorosi Nemecko-Francúzsko-Polsko-Rusko a stále myslím, že by to bolo najželannejšie. Ale realistické to už asi definitívne nie je lebo si politickú konšteláciu v ktorej by bolo aj Nemecko aj Rusko neželajú nielen USA, ale ani samotné Polsko.

Možno realistickejšia je predstava o Európe *Viktora Orbána* ako ju 28.7.2018 [predniesol](#) na stretnutí letnej univerzity v rumunskom *Bákványos*. Jeho perspektíva je sebavedome stredoeurópska a končí prevolaním "Pred tridsiatimi rokmi sme si mysleli, že Európa je našou budúcnosťou, dnes si ale myslíme, že my sme budúcnosťou Európy." Vadí jeho viac ako sebavedomé odvolávanie sa na Karpatskú kotlinu ako východzí bod, čo je necitlivosť voči susedom, keďže ide o zemepismú oblasť, ktorá bola politicky známa ako "Veľké Maďarsko", teda Uhorsko. Slovenský preklad dlhého prejavu nepoznám, iba [anglický](#); v slovenčine jestvuje iba [minikomentár](#), kde sa hanlivo poukazuje práve na Karpatskú kotlinu a vytýka sa Orbánovi, že Košice nazýva Kasssa.² Orbán však ignoruje (resp. si myslí, že tomu môže zabrániť) masy potenciálnych prisťahovalcov pripravených stať sa budúcnosťou Európy namiesto tých na ktorých on stavia svoj optimizmus.

² Ešte som nepočul o Rakušanovi, ktorému by vadilo, že v maďarčine sa Viedeň volá Bécs.

Tvrdohlavosť Polska a protimaďarská úzkoprsosť Slovenska sú iba malé príklady toho, že k problémom EÚ pristupujú ešte aj nestrávené dozvuky národnostných nevraživosti z minulosti.

Ako sa z tohoto všetkého vysomárit? Predtým za komunizmu sme vedeli že *Radio Free Europe* a *Hlas Ameriky* majú pravdu a komunistický *mainstream* nie, dnes však ide o komplikovanejšiu situáciu. V bludišti rôznych, vybraných informácií, perspektív a interpretácií — z *mainstreamu* ako aj mnohých serióznych alternatívnych zdrojov — je umením vylúštiť tú najpravdepodobnejšiu, ktorej pravdivosť overí až budúcnosť, niekedy až veľmi vzdialená, ktorej sa osemdesiatnik, ale aj mladší, už celkom iste nedožije. [Aj keď si niektorí myslia, že už našli [Ariadninu nít'](#).]

Lebo sú aj neseriózne alternatívne zdroje informácií a názorov a to *mainstream* samozrejme využíva ak nie viac. Chestertonov detektív-amatér *Father Brown* sa pýta, kde najlepšie schovať list (zo stromu) a odpovedá si: V lese medzi množstvom listov. A ak nemáš les? Odpoveď: Tak si ho vytvor. Ako najlepšie schovať alternatívne zdroje tak aby ich ľudia nebrali vážne? Tak že zozbieraš alebo vytvoríš veľké množstvo zjavne neseriózných zdrojov a uverejníš zmes týchto spolu s tými čo sa ich obávaš ako [konšpirátorský zoznam](#).

Český básnik *Viktor Dyk* (1877 – 1931) je známy najviac citátom "Opustíš-li mne nezahynu; opustíš-li mne zahyneš", (z básne *Země mluví* zo zbierky *Okno*). Boli to slová určené českým poslancom ríšskeho snemu a Dyk ich napísal v roku 1916 v rakúskom väzení, Česi si ich však pripomínajú ako výstrahu potenciálnym aj naozajstným emigrantom (aj za nami to v roku 1968 vysielali) aby neopúšťali svoju vlasť. O to mi tu ale neide; tieto slová ma napadajú v parafrázovanej forme keď sa zamýšľam nad osudom svojej európskej vlasti:

(Evropo), **opustíš-li mne**, (svoji kresťanskou matku), **nezahynu** (neboť prežiju na jiných kontinentech, v jiných kulturách); **opustíš-li mne zahyneš** (ty, kultúrne).

.....

Marian Kuffa – kňaz podľa Františkovoho receptu?

Pápež František už na začiatku svojho pontifikátu, v marci 2013 v kázni určenej pre kňazov mimo iné [povedal](#):

Kňaz, ktorý sa zriedkakedy otvára svetu ... sa pripravuje o to najlepšie čo máme medzi našimi ľuďmi, čo sa môže dotknúť hĺbky jeho kňazského srdca. ... Presne toto je dôvodom prečo niektorí kňazi sú nespokojní, znechutení a stávajú sa v určitom zmysle zberateľmi starožitností alebo noviniek – namiesto toho, aby boli pastiermi, ktorí žijú s "vôňou oviec". Toto od vás žiadam – buďte pastiermi, na ktorých je cítiť vôňu ich oviec.

Tieto slová ma napadajú kedykoľvek si na *You Tube* vypočujem jednu z kázni *Mariana Kuffu*, lebo mi pripadá ako dobrý príklad kňaza akých mal František na mysli. Aj keď čitateľom na Slovensku nie je treba vysvetľovať kto to je, pripomeniem, že ide o farára v Žakovciach, známeho tým, že sa venuje bezdomovcom a iným ľuďom na okraji spoločnosti. A v poslednej dobe sa preslávil aj svojimi kázňami — prístupnými na *You Tube* — proti [genderovej ideológii](#) (ktorej otcom, pardon matkou, je [Judith Butler](#)) a proti tzv. [is-tanbulskému dohovoru](#) (pozri napríklad [tu](#)).

Myslím, že niečo na tom je, keď tieto dve témy, pretlačované z Ameriky a EÚ, porovnáva s ideológiou diktatúry proletariátu, donedávna tiež pretlačovanej, pravda vtedy zo ZSSR. Obe tieto ideológie zdanlivo chcú pomôcť tradične zneužívaným menšinám — ľuďom trpiacim [sexuálnou dyslekciou](#) v jednom prípade a ľuďom patriacim k vykorisťovanej robotníckej triede v druhom. Vo svojich dôsledkoch však obe vedú nielen k potlačeniu väčšiny, ale aj k celkovému rozvratu spoločenského života, jedného na rodinnej druhého na spoločensko-politickej úrovni.

Farár Kuffa takto abstraktne nehovorí (hoci verím, že by s predchádzajúcou vetou súhlasil). On hovorí rečou prostých ľudí a jeho niekedy zábavná forma mi pripomína ľudového rozprávača *Andera z Košíc*. Títo prostí ľudia, to sú jeho "ovce" a jednoduchá ale prítlačivá forma jeho kázni, a ešte viac jeho život medzi úbožiakmi, sú prejavom tej "vône" o ktorej hovorí František.

Niektoré jeho podobenstvá sú však trefné a myslím, že majú svoj dopad aj u širšieho poslucháčstva. Napríklad keď porovnáva teológa odtrhnu-

tého od života s 500 wattovou žiarovkou a nábožnú babku, ktorá neteoretizuje ale žije svoju vieru, so skromnou sviečkou: to prvé silnejšie svieti, ale nezapáli, to druhé zapáli (vieru). Alebo keď situáciu za komunizmu porovnáva s tmou, ktorú môže osvietiť svetlo Evanjelia, zatiaľčo situáciu v liberalizme (liberálnej demokracii?) porovnáva s hmlou ktorú aj takéto svetlo ťažko presvieti. Vraví, že všetky -izmy mali svoj cirkevný pohreb a budú ho mať aj liberalizmus a genderizmus.

Kuffa naozaj vystupuje radikálne proti genderovej ideológii, podobne ako niektorí kňazi vystupovali kedysi radikálne proti komunizmu, keď tento ešte nebol pri moci, iba marx-leninskou teóriou zastávajúcou sa proletariátu. Nuž niet divu, že sa [proti nemu ozvali](#) zástanci gender ideológie a homosexuálneho zviditeľňovania. Kuffa svojím zápalom pripomína sv. Jána Krstiteľa a aj "jeho hlavu žiadajú", pravda, nie nejaká Salome, ale arogantný [politicky korektný teológ](#).

Kuffova reakcia pripomína [Františkove slová](#)

Keď v týchto ľuďoch a v tom, čo hovoria a píšú, nenachádzam duchovné dobro, proste sa za nich modlím.

Samozrejme, kňaz, ktorý hovorí k ľuďom, ktorí majú filozofické či iné akademické vzdelanie má iné "ovce", teda aj inú "vôňu", ktorá by z neho mala sálať. Toto myslím nie celkom pochopila [Iva Mrvová](#), keď kriticky píše:

Marián Kuffa (je) ... variácia slovenského kresťanstva. Susední Česi majú Dukov, Váchov, Malého a Halíka, my máme levočské púte a ružence z fosforu. Na Slovensku je náboženstvo stále viac tradícia a folklór než metafyzika a teológia.

Toto pripomína povýšenecké označenie slovenského katolicizmu ako "[lidová cirkev zvykově-folklorní zbožnosti](#)", ktorého autorom je Mons. *Tomáš Halík*. Ja som mu na to obsérne odpovedal úvahou [In defence of the "populist Church of customary-folkloristic piety"](#), kde som argumentoval, že z katolícky tradičného Slovenska vedie iná cesta k duchovne aj intelektuálne ideálnemu stavu katolicizmu, ako z českých zemí, najateistickejšej krajiny Európy. K Halíkovi sa ešte vrátim na konci týchto listov.

Cirkev v očistci sexuálnych škandálov (a naivností)

Povedať, že Katolícka cirkev prechádza veľkou krízou pre stále sa vynárajúce sexuálne škandály sa stalo otrepanou samozrejmosťou. Teraz to však začalo vybuchovať naraz na niekoľkých miestach a v nepredvídanej intenzite.

Treba však rozlišovať medzi tromi “úrovniami” tohto škandálu, aj keď sa niekedy prelínajú. Medzi

(a) kriminálnymi prípadmi *pedofílie* (s deťmi v predpubertálnom veku) a *pederastie* (s deťmi, hlavne chlapcami, v pubertálnom veku), pred svetským zákonom premlčanými alebo nie;

(b) prípadmi homosexuálnych aktov *medzi plnoletými* (ale aj tu je obeť ak ide o vzťah nadriadený-podriadený, napríklad v kňazských seminároch), o ktoré sa svetský súd obyčajne nezaujíma;

(c) nezodpovedným jednaním (či nejednaním) a zatutľávaním (*cover-up*) biskupov a iných v autorite, ktoré vlastne [škodí Cirkvi viac](#) ako samotný výskyt kriminálneho zneužívania; pred milosrdným Bohom a ešte viac pred nemilosrdným svetom. Pápež [z tohoto viní klerikalizmus](#) — prehnanú solidaritu medzi vysvätenými spojenú s pocitmi nadradenosti nad ostatnými veriacimi a s tajnostkárením “aby sa neškodilo Cirkvi”.

[K tomuto ešte pristupuje, aj keď tu azda neide o tak masový jav, kruté zaobchádzanie s deťmi a mladistvými v sirotincoch a nápravných zariadeniach kam často slobodné matky boli nútené odovzdať svoje novonarodené. Aj toto vrhá svoj [neblahý tieň na pápežovu návštevu v Írsku](#) v dňoch 25. a 26. augusta. Na druhej strane *Svetové stretnutie rodín* v Dubline s pápežom, bolo už od začiatku [pod tlakom politikov s LGBT agendou](#). Takto bol pápež v Írsku vlastne medzi dvomi mlýnskymi kameňmi.]

Pripomením najprv niektoré zo škandálov, ktoré sa vynorili iba nedávno.

Americkým katolíckym svetom otriasol [prípád s bývalým washingtonským arcibiskupom Theodorom McCarrikom](#). Pápež nedávno prijal jeho rezignáciu z kolégia kardinálov po podozreniach, že sa prelát podieľal nielen na sexuálnom zneužívaní mladistvých a v kňazskom seminári, ale aj na zatutľávaní v rámci širokej siete homosexuálnych kňazov a biskupov v USA. Táto sieť (*homosexual*

subculture) sa bohužiaľ neobmedzuje iba na USA. Jej chapadlá (tzv. *Lavender Mafia*) [pravdepodobne siahajú až po Vatikán](#). Dnes je toto podľa všetkého už overený fakt a nie iba konšpiračná teória ako by sa donedávne mohlo zdať. Z toho samozrejme nevyplýva, že každý homosexuálny kňaz patrí do tejto siete ako pederast či zatutľávač.

Toto všetko ešte umocnila nedávna [správa veľkej poroty](#) o rozsiahlom pohlavnom zneužívaní detí katolíckymi kňazmi v šiestich diecézach v americkom štáte Pensylvánia. Dokonca slovenský konzervatívny denník *Postoj* píše o [“hurikáne, ktorý pustoší americkú cirkev”](#). Podobné vyšetrovania sa robili aj v iných štátoch USA a hovorí sa, že bude treba aj ďalších.

Neide však iba o USA. Sú tu škandály sexuálneho rázu v seminároch v [Hondurase](#) a v [Chile](#). V Austrálii bol bývalý [adelaidský arcibiskup svetským súdom odsúdený do domáceho väzenia](#) na 12 mesiacov za to, že ako mladý kňaz neudal svojho spolukňaza [o ktorom vedel, že je aktívny ako pedofil](#). [Dva sudy za údajné dva priestupky](#) sexuálneho rázu (1970 a 1990) čakajú aj môjho bývalého arcibiskupa dnes prefekta *Sekretariátu Vatikánu pre ekonómiu*, kardinála *George Pella*. Za neho by som bol dal ruku do ohňa, dnes neviem, no stále sa nemôžem ubrániť dojmu, že tu ide o jeho katolícky nekompromisnú osobu viac ako o tie dva údajné priestupky.

Reakcií na túto lavínu škandálov v USA a inde jesto aj na internete neúrekom. Škodoradosťných zo strany ultrakonzervatívnych, ktorí ukazujú predovšetkým na biskupov a kardinálov blízkych pápežovi (lebo priamo proti nemu z katolíckych pozícií si predsa len netrúfnu) si tu nebudem všimáť. Jesto však veľa dobromyseľných, aj keď radikálnych komentárov, návrhov, požiadaviek a rád. [Napríklad takáto [analýza aj s konkrétnymi návrhmi](#) ako ďalej.] Lebo k náprave v tejto sfére problémov v Cirkvi už bez radikálnej zmeny nemôže dôjsť. *Marie Collins*, sama obeť sexuálneho zneužívania v detstve, členka komisie ustanovenej Františkom na vyšetrovanie týchto vecí z ktorého však v roku 2017 vystúpila, (zrejme práve kvôli klerikalizmu o ktorom toľko hovorí pápež), to vyjadrila jasne:

Slová a ospravedlnenia (z úst hierarchie) [už nedávajú zmysel](#), lebo ich počúvame už veľmi dlho. Nič už

nezmení to ako sa ľudia dívajú na Cirkev iba rozhodné konanie.

[Dejiny budú súdiť Františka podľa jeho činov a nie podľa jeho úmyslov.](#)

A čo František? Nuž pápežova reakcia musí byť rozmyslená, preto jej [prvá fáza ani nehovorí nič nového, nič konkrétneho](#) čo by už pred ním neboli povedali mnohí biskupi, vrátane Benedikta XVI. Ja takú zodpovednosť nenesiem, ani nie som odborník na cirkevné právo, preto si môžem dovoliť špekulovať o situácii, jej príčinách a možných opatreniach.

Jedna vec je *ako naložiť* s previnilými kňazmi, biskupmi a kardinálmi a druhá vec je ako takýmto výskytom *predchádzať* v budúcnosti. Iba v tej druhej veci si dovoľm špekulovať, teda nie navrhovať opatrenia ktoré by mal pápež okamžite urobiť hoci toto je to najpálčivejšie v celej afére.

Moja špekulácia vychádza z poznania, že nielen tieto škandály, ale aj bežné problémy spojené s manželským (či predmanželským) spolužitím sú dôsledkom aj toho, **že sa v Cirkvi, medzi katolíckym klérusom až po hierarchické stupne, zachoval nezdravý, psychologicky často naivný, vzťah k ľudskej sexualite.**

Najprv jeden príklad, aj keď priamo nesúvisí so škandálmi. Tí ktorí bránia encykliku *Humanae Vitae* Pavla VI. z príležitosti jej päťdesiateho výročia hovoria poväčšine o tom ako sa jej predpovede a varovania splnili, ako dezuzdná sexualita viedla nielen k morálnemu úpadku, ale aj k nezvratnému demografickému scvrkávaniu Západu. V tom majú úplne pravdu a nik encykliku pre tieto varovania nekritizuje. Osobne sa ale pamätám, že keď vyšla — bol som vtedy vo Viedni — *šokovala predovšetkým katolícke rodiny* zákazom plánovať svoje rodičovstvo modernými metodami (akoby sexuálne vzplanutie manželov podliehalo nie vzájomným citom ale rozvrhu podľa kalendára).

Každý katolík by bol pochopil príkaz v manželstve plodiť detky, nie však prečo treba predpisovať že ako. Výsledok, ako vieme je, že sa v mnohých katolíckych rodinách začal ignorovať nielen tento predpis, ale aj samotný príkaz plodenia. Nemôžem si pomôcť, ale mne sa v tejto súvislosti vynorujú spomienky ako som bol ako pätnásťročný šokovaný (pozri KL 7 august 2005, str. 6) pri čítaní Špesovej *Katolíckej mravouky* (rok vydania 1948), že do akých technických detailov, polôh sexuálneho

aktu, sa to Cirkev mieša. Dnes by sa takéto detaily v katolíckej mravouke zdali absurdné. Nemalo by byť podobne absurdným to, čo už v roku 1968 šokovalo veľa katolíckych rodín?

Iný príklad sú, nazvime ich *homo-kňazi*. Keď [František hovorí](#), že “do seminárov a k vysviacke by nemali byť pripustení tí, ktorí praktikuju homosexualitu alebo majú hlboko zakorenené homosexuálne tendencie, alebo podporujú tzv gejovú kultúru”, má na mysli opatrenia do budúcnosti a nie všetkých už vysvätených homo-kňazov pokiaľ žijú v celibáte (a nepatria do vyššie spomínanej siete zatutlávačov). Možno sa ale diviť, že konzervatívni katolíci nesúhlasia s [úmyselným zviditeľňovaním homosexuálnych sklonov u kňazov](#)?

Alebo ešte takto. Ak hetero-kňaz ide k prostitútke, oľutuje to, vyspovedá sa s predsavzatím viac to neurobiť tak je OK. Podobne by to bolo možné aplikovať i v prípade homo-kňaza ak by tu nebola tá sieť fungujúca ako “*homosexual subculture*” ktorá ho môže vsiaknuť a ktorá zo dňa na deň len tak nezmizne. Pre katolíckeho homo-laika je nútený celibát (ktorý hetero-laik nemá) problémom, obzvlášť ak sa zamiluje (hoci jestvujú aj takí, [čo sa s tým problémom vyrovnali](#)). Homosexualita medzi kňazmi, vrátane tých žijúcich v celibáte, kombinovaná s klerikalizmom je ešte komplikovanejší problém, [čo priznáva i taký sekulárny zdroj ako Associated Press](#).

Jesto, veľa spôsobov ako sa žena, ktorá cíti duchovné povolanie môže uplatniť v Cirkvi, vrátane pozícií zodpovednosti (toto posledné však ešte potrebuje veľa vylepšení) bez toho aby dostala “nadprirodzenú moc meniť chlieb a víno na Kristovo Telo a Krv”. Nemohlo by to platiť i o homo-mužoch? Ak však homo-kňazi, prečo nie aj [trans-kňazi](#) atď. Lebo dnešná LGBT kultúra na Západe medze nepozná. Alebo kompromis, ktorý *de facto* navrhuje James Martin SJ, známy apologet gejovej kultúry, [pozývať LGBT laikov za eucharistických pomocníkov](#) (acolytov)? Pochybnejšie je keď schvaluje aby [otvoreni \(outed\) homosexuáli, vstúpali do reholí](#). Ak jestvovalo v reholiach homosexuálne podhubie, ako že jestvovalo, tým čo navrhuje Martin by sa homo-orientácia stala *de facto* pravidlom v reholiach.

Kto by teda mal byť vysvätený za kňaza? Jestvujú výzvy aby boli ženy zapojené do “[formovania a rozhodujúceho rozpoznávania kandidátov na kňazstvo](#)” a aby boli začlenené na každej úrovni, do mo-

censkej štruktúry Cirkvi". Toto je doporučenie idúce správnym smerom, hoci ja by som viac zdôraznil účasť odborníkov (psychológov, sexuológov), jedno či mužov či ženy, pri rozhodovaní o tom či daný kandidát na kňazstvo je zrelý aj po sexuálnej stránke. Išiel by som však so svojimi špekuláciami ešte ďalej.

Keď mladý muž cíti povolanie ku kňazskej službe tak si pod celibátom predstavuje — aspoň tak to bolo donedávna — že sa nesmie (sexuálne) zaujímať o ženy. Pre mnohých práve to posledné je neprekonateľnou prekážkou. Ak ho však ženy nepriťahujú iba muži (či dokonca deti) tak túto prekážku nemá. Toto podľa mňa vysvetľuje prečo je percento homosexuálov (a iných sexuálne neštandardne naladených) medzi katolíckymi kňazmi oveľa vyššie ako u celkového obyvateľstva.

Myslím treba rozlišovať medzi vekom sexuálneho dozretia a vekom dozretia pre záväzok celoživotného celibátu. To je jedna vec a podľa mňa by preto *nemali byť vysvätení za kňazov muži mladší než povedzme 40-45-roční*. Kandidáti na kňazstvo by mali tak čas — ako diakoni, či v civilnom zamest-

naní popri štúdiu teológie — si dobre uvedomiť čo to je celoživotný celibát a k čomu to zaväzuje. Kňazské svätenie, ktoré dáva moc Premenenia, by podľa môjho názoru mala zostať výhradou hetero-mužov. Prihovárať by som sa ale veľmi za *viri probati*, teda aby za kňaza mohli byť vysvätení aj *ženatí muži starší ako, povedzme, 50 rokov*, keď už je menšia pravdepodobnosť škandálu v ich sexuálnom živote.

Niečo iné by boli nižšie stavy, diakonáty v takej či onakej forme, ktoré by boli prístupné nielen aj ženám ale aj jednotlivcom s inou sexuálnou orientáciou či disorientáciou, v rôznych pastorálnych, liturgických či administratívnych funkciách, *vrátane možnosti byť menovaný/á za kardínala, teda voliteľ pápeža v konkláve*.

Toto by bolo jadro mojej špekulácie o tom, ako zachovať katolícku tradíciu a pritom brať do úvahy súčasné poznatky o ľudskej sexualite. Samozrejme, ide iba o náčrt a niektoré detaily sa môžu ukázať ako principiálne neprijateľné alebo nerealizovateľné.

APPENDIX

Priateľ ma upozornil [na nasledujúce pasáže](#) z článku, ktorého autorom je kňaz (!) Mons. *Tomáš Halík*:

(V) mnohých hlavách rusofilstvo strašilo až do augusta 68 a teraz sa s ním znovu stretávame v kruhoch nielen staro-komunistov, ale aj krajne pravicového neonacizmu a tiež v dnešnom katolíckom fašizme - vždy v spojení s nenávisťou k Západu a liberálnej demokracii. (Kým české a najmä slovenské kruhy fašizujúceho ultrakonzervatívneho katolíctva sú proruské (sic!), poľská nacionalistická obdoba týchto skupín je naopak hystericky protiruská ...)

Dnešné Putinovo Rusko, ktoré vedie horúcu vojnu proti Ukrajine, a hybridnú informačnú vojnu proti Západu, je pre nás v istom zmysle nebezpečnejšie ako Sovietsky zväz. Ruský imperializmus, kedysi spojený s ideológiou marx-leninizmu, je dnes frustrovaný a rozzúrený stratou kolónií - bývalých sovietskych republík - a satelitov, krajín Varšavskej zmluvy. ...

Putinov režim žije z nacionalizmu a z túžby pomstiť sa za stratu imperiálnej veľkosti. Odtiaľ pramení systematické úsilie Ruska škodiť Západu, EÚ a NATO, najmä oslabovať bývalé satelity, predovšetkým podryvať pomocou propagandy a falošných informácií ich dôveru v EÚ. Dnes majú uľahčenú úlohu tým, že prezidentom USA je tragikomická figúrka, osobnosť

ne zrelý človek s psychopatickými rysmi, nečitateľný a nespoľahlivý pre spojencov, neschopný vodcovskej roly.

...

Áno, vlna populizmu, nacionalizmu, xenofóbie, živelná strachom a zámerne falošnými informáciami, môže spoločnosť morálne ochromiť a zdevastovať podobne, ako kedysi "normalizácia" (v Československu po 1968).

Rozhovor vyšiel pôvodne v mesačníku Ukrajinský žurnál.

Takto explicitne neobhajoval oficiálnu politickú ideológiu žiaden vlastenecký kňaz päťdesiatych rokov. Pre mňa je to obzvlášť bolestivé sklamanie, [keďže som v Halíkovi videl príklad potenciálne úspešného moderného misionára](#) v najateistickejšej európskej krajine.

Vtip z roku 1945:
boli sme pod PRUSAMI,
budeme pod RUSAMI
potom pod USA-MI,
a až potom SAMI.